

Vi har været i den situation, at der er fremsat et lovforslag, som blev fremsat lige ved indledningen af samlingen. Vi har en deadline, nemlig ved udgangen af året, som jeg tror, at Folketinget i øvrigt vil lægge vægt på, og vi har fremsat det, hvor det bl.a. indeholder en ikrafttrædelse, fordi der ellers ville være en hamstringseffekt. Det betyder, at det ikke var et lovforslag, vi kunne sende i høring forud. Så har vi haft en periode indtil i dag, hvor det har været til høring, og høringsfristen udløb i slutningen af sidste uge.

Så har vi som en service, som vi meget gerne fortsat vil leve op til, fra Erhvervsministeriets side lavet et høringsnotat. Det er først kommet i dag. Det er til gengæld meget systematisk. Der er et skema med. Det er meget tilgængeligt. Jeg håber også, det vil blive et godt materiale i det videre arbejde.

Når jeg har vurderet, at det ville kunne være en acceptabel gang, er det, fordi jeg dels har noteret, at de fleste høringssvar er tilgået Erhvervsudvalgets medlemmer som kopi for dem, der er blevet hørt, dels så ved jeg, at uhyre mange ved uhyre præcist, hvad der ville stå i de høringssvar. Jeg kunne næsten have skrevet dem. Jeg tror også, at mange andre ordførere kunne have gjort det.

Så til turisterne. Hvad sker der i forhold til turisterne, spørger hr. Egil Møller, og hr. Arne Melchior var også inde på det. Lad mig sige først til hr. Arne Melchior: De grønne områder er en regel, som fortsat ligger. Der er ikke lagt op til en ændring på anden måde, end at vi lægger op til, at man ikke kan misbruge den ved at lægge meget, meget, meget store forretninger i de grønne områder. Men ellers en uændret regel.

Skal man så også gøre det i forhold til byerne? Ja, det er der, hvor regeringen faktisk har lagt op til ét af de fleksible elementer, nemlig at man ville kunne – hvis man mener, at turisterne er en væsentlig del af ens forretningsunderlag – vælge at placere fire søndage plus yderligere fire søndage i det, der er turistsæsonen. Og det dækker en ret stor del af turistsæsonen. Så jeg mener faktisk, at lovforslaget ganske godt har taget højde for det.

Men det vil jo betyde, at det sagtens kunne være forskelligt. Ja, men hr. Egil Møller har vist i dag, at selv om man er velbevandret i dette og hint, så har man alligevel ikke tjek på, hvem der har åbent hvornår dér, hvor der ikke er nogen lukkelov. Og man har heller ikke tjek på, hvem

der har en lukkelov, og hvad det indebærer. Turisterne tager til Rom under alle omstændigheder, selv om der er lukket undtagen i kirkerne.

Så endelig til hr. Svend Erik Hovmand: Jeg synes, det ville være hjælpsomt, om vi fik at vide, hvad det er, hr. Svend Erik Hovmand gerne vil have ændret. Hvad er det for nogle såkaldte forbedringer, man gerne vil have? Det er jo det, vi skal tage højde for for at se, om der er noget at vælge imellem, eller om der er én side, der har fortalt, hvad den ville. Og i Venstre er der tavst.

(Kort bemærkning).

Egil Møller (DF):

Ministeren vælger at henvise til, hvordan italienerne tackler turistproblemet eller – for det er vel ikke et problem – hvordan de får turister til landet, og de har jo også meget at lokke med. De har godt vejr næsten året rundt.

Men ministeren ved jo også udmærket, at turistsæsonen godt nok er koncentreret i sommermånederne, men efterhånden er den jo blevet strakt ud over alle de 12 måneder, der er i året. Så det bliver jo altså noget svært, det kan jeg da i hvert fald regne ud, for turisterhvervet at markedsføre Danmark som et land, hvor man kan gøre fornuftige indkøb. Ministeren havde jo heller ikke herfra et svar til turisterhvervet på, hvordan man løser det.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 40: Forslag til lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø.

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 5/10 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jeppe Kofod (S):

Med lovforslag nr. L 40, forslag til lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, tager vi et stort skridt for at forbedre det fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø overalt på de danske uddannelsessteder.

Socialdemokratiet hilser med stor glæde lovforslaget velkommen. Vi hæfter os også ved, at Børneparlamentet i dette lokale i marts 1999 også vedtog en lov om undervisningsmiljø. Alt for ofte har vi set billeder af fuldstændig utidsvarende klasselokaler, der er direkte skadelige for børn og unge. Der er brug for en oprustning af undervisningsmiljøet i almindelighed og af folkeskolerne i Danmark i særdeleshed.

I Socialdemokratiet vil vi ikke passivt acceptere, at dårligt undervisningsmiljø er en del af børnenes skolehverdag. Men nedslidte lokaler og inventar, mobning og faldefærdigt skolebyggeri er desværre den hverdag, som vores børn kan risikere at møde i deres skolegang.

Lovforslaget om elevers og studerendes undervisningsmiljø giver os en ramme. Det giver klare mål, rettigheder til et godt undervisningsmiljø, ansvar og inddragelse af elever og studerende, skoleledere og lærere, kommuner osv. i arbejdet for et bedre miljø.

Socialdemokratiet er meget tilfreds med, at det klart bliver slået fast, at elever og studerende har ret til et ordentligt undervisningsmiljø. Vi er også tilfredse med, at undervisningen nu kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, men vi er især tilfredse med, at ansvaret for at skabe et godt undervisningsmiljø klart ligger hos ledelsen og ejerne af uddannelsesstederne.

Vi mener, at der er flere gode grunde til at inddrage elever og studerende aktivt i arbejdet for et bedre undervisningsmiljø, bl.a. gennem valg af undervisningsmiljørepræsentanter til de sikkerhedsgrupper, der er på uddannelsesstedet. For det første er det en vigtig udvidelse af en aktiv og demokratisk medinddragelse af elever og studerende på uddannelsesstederne. For det andet er det med til at forberede elever og studerende på vigtigheden af at fokusere på et ordentligt arbejdsmiljø, når man indtræder på arbejdsmarkedet senere i livet, og for det tredje vil inddragelsen af elever, ikke mindst når det

gælder det psykiske undervisningsmiljø, herunder mobning, sikre en bedre trivsel i hverdagen for landets mange tusinde folkeskoleelever.

For Socialdemokratiet er det også meget positivt, at der med lovforslaget oprettes et dansk center for undervisningsmiljø, der skal medvirke til at sikre og udvikle et godt undervisningsmiljø med råd og vejledning. At elever og studerende får fem repræsentanter i centrets bestyrelse, finder vi helt naturligt, og Socialdemokratiet vil nøje følge centrets arbejde som nationalt forum for et godt undervisningsmiljø.

Lovforslaget opererer også med, at uddannelsesstedets ledelse skal sørge for udarbejdelse af en skriftlig undervisningsmiljøvurdering. Socialdemokratiet vil gerne understrege, at både kortlægningen, beskrivelsen og handlingsplanen for det fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø følges op af løsning af de konkrete problemer på uddannelsesstedet.

Lovforslaget skal føre til en forbedring af undervisningsmiljøet for elever og studerende i hele landet. Socialdemokratiet kan på den baggrund give sin fulde tilslutning til lovforslaget, og vi ser det som et vigtigt redskab i arbejdet for at forbedre og modernisere bl.a. de danske folkeskoler.

Vi ønsker handling for at sikre vores børn og børnebørn et langt bedre undervisningsmiljø. Vi vil ikke acceptere, at hvert fjerde barn i folkeskolen bliver mobbet, at et stort antal elever får dårlig ryg, hovedpine og andre lidelser af at gå i skole, og vi ønsker at styrke ikke mindst den danske folkeskole og de rammer, der gives børn og unge i Danmark for læring og kompetenceudvikling i det nye århundrede.

Vi ser også frem til, at undervisningsministeren agter at afgive en redegørelse til Folketinget om erfaringer med lovens virkning i folketings-samlingen 2004-2005. Den skulle gerne vise, at elever og studerende har fået et bedre undervisningsmiljø.

Så skal jeg på vegne af De Radikales uddannelsesordfører fremføre, at de også tilslutter sig lovforslaget, som det foreligger.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg har det akkurat som hr. Jeppe Kofod: Det er rart, at der er sket et gennembrud på dette område. Men når vi nu er ved at være godt i gang med dette her, lyder mine to spørgsmål til hr. Jeppe Kofod, om han vil være med til at disku-

tere, hvordan vi yderligere kan forstærke dette her lovforslag.

Det ene vedrører elever og studerendes mulighed for at få stemmeret i sikkerhedsudvalget. Er det ikke en væsentlig ting? Risikerer man ikke ligesom en opdeling i A- og B-hold, hvis vi ikke går ind i den drøftelse?

Det andet er spørgsmålet om uddannelse af sikkerhedsrepræsentanter. Er det ikke væsentligt at se nøjere på det?

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Jeg noterede mig også, at hr. Jeppe Kofod lagde megen vægt på elevernes aktive inddragelse i arbejdet for at sikre et sikkert og sundt undervisningsmiljø. Det kan vi da kun være enige i, og derfor vil jeg også spørge i forlængelse af det spørgsmål, som hr. Søren Kolstrup rejste: Hvad skal eleverne og de studerende gøre, hvis de mener, at deres undervisningsmiljø ikke er sikkert og sundt og altså ikke lever op til de intentioner, der ligger i lovforslaget? Hvilke klagemuligheder har de?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg er helt enig med hr. Søren Kolstrup, der fremfører, at det er et gennembrud i arbejdet for et bedre undervisningsmiljø overalt på de danske uddannelsesinstitutioner.

Jeg vil også gerne understrege, at jeg synes, der i lovforslaget er lagt op til meget aktiv inddragelse af elever og studerende, og jeg synes, det er vigtigt, at det kommer med i sikkerhedsarbejdet, at der bliver udpeget undervisningsmiljørepræsentanter, og at skolens ledelse, uddannelsesstedets ledelse, får et klart ansvar for at udarbejde undervisningsmiljøplaner og inddrage elever og studerende i arbejdet. Det synes jeg er klart formuleret i lovforslaget, og jeg synes helt ærligt, at vi skal prøve at få forslaget til at virke bedst muligt i virkeligheden. Jeg synes, vi har fået et godt afsæt, og jeg glæder mig i hvert fald til arbejdet med implementeringen af lovforslaget.

Til fru Susanne Clemensen vil jeg gerne sige, at når det gælder elever og studerendes arbejde med tingene, har vi også lagt megen vægt på, at der oprettes et dansk center for undervisningsmiljø, der kan give råd og vejledning og bistå uddannelsesstederne og eleverne i arbejdet med at formulere handlingsplanerne for et bedre undervisningsmiljø. Det er meget, meget vigtigt,

og vi tror, der sker et gennembrud. Fru Susanne Clemensen har fuldstændig ret i, at der skal forøget viden til på området, og det vil vi gerne være med til at sikre med dette center. Jeg tror, det er meget vigtigt, at der fra centrets side bliver udarbejdet informationsmateriale, som kan bruges af elever og studerende, så de kan deltage aktivt i udarbejdelsen af planer for et bedre undervisningsmiljø.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jamen hr. Jeppe Kofod og jeg kan jo blive ved med at falde hinanden om halsen og sige: Godt med dette gennembrud, og endnu en gang: Godt med dette gennembrud! Men jeg efterlyser stadig nogle overvejelser over – og nu er jeg meget forsigtig i mine spørgsmål – hvordan vi kommer videre.

Forslaget skal trods alt gennem nogle behandlinger, og det kunne jo godt være under disse behandlinger – og nu er jeg igen meget forsigtig – at man kunne overveje, hvordan man kan give de studerende og elever en reel indflydelse i sikkerhedsudvalget i form af stemmeret. Kunne man ikke roligt gøre det, uden at det ændrede balancen i forslaget? Jeg kan godt se, at man ikke bare kan begynde at pille et forslag op, og det kan hr. Jeppe Kofod jo ikke love, men det er et meget lille, uskyldigt spørgsmål.

Det andet uskyldige spørgsmål var om uddannelse: Når vi nu får lavet dette center, skal det vel også sikres, at det får noget at lave, f.eks. at uddanne disse repræsentanter. Man kunne jo også overveje, som fru Clemensen var inde på, at oprette en appelinstans, og jeg har flere andre forslag til udbygning af forslaget. Dem kan vi jo drøfte hen ad vejen, men jeg synes, det er vigtigt med en markering på de områder.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Ja, det er jo meget godt med det center, der – som hr. Jeppe Kofod er inde på – skal give råd og vejledning, og vi må da også håbe, at det kan hjælpe og forbedre elever og studerendes undervisningsmiljø hen ad vejen.

Men det centrale er jo, at elever og studerende ikke har et sted, hvor de kan henvende sig, ligesom vi kender det i forbindelse med arbejdsmiljøloven. Her kan de ansatte kontakte Arbejdstilsynet, og Arbejdstilsynet kan komme ud og se, om forholdene er forsvarlige, og er de ikke det, kan man f.eks. give påbud og op den

måde sikre, at bestemmelserne kommer til at virke. Det er dét, der er det centrale i mit spørgsmål, og derfor er jeg ikke sikker på, at dette center får den store gennemslagskraft, som jeg kan forstå, hr. Jeppe Kofod mener, det vil få.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FRI):

Hr. Jeppe Kofod er helt sikker på, at forslaget kommer til at virke, fordi det i hvert fald har fået et godt afsæt. Jeg kunne godt tænke mig, hvis hr. Jeppe Kofod ville prøve at konkretisere eller udbyde, hvad det er for et afsæt, forslaget har, og som gør, at hr. Jeppe Kofod er helt sikker på, at forslaget kommer til at virke efter sin intention.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Først til hr. Søren Kolstrup: Jeg er glad for, at vi deler begejstringen for gennembruddet for elever og studerendes undervisningsmiljø. Jeg er også glad for, at hr. Kolstrup sætter fokus på elever og studerendes deltagelse i undervisningsmiljøarbejdet på uddannelsesstederne.

Jeg synes, det klart fremgår af lovforslaget, at uddannelsesstedets ledelse har et klart ansvar for at inddrage elever og studerende i arbejdet, og jeg synes også, det er vigtigt, at ledelsen tager det arbejde alvorligt og er med til at sikre, at elever og studerende også kan påtage sig den opgave at være aktivt med til at forbedre undervisningsmiljøet. Det ser jeg som en naturlig konsekvens af det, der står i lovforslaget om det område. Om der så sker en egentlig uddannelse af undervisningsmiljørepræsentanter må jo være op til de enkelte uddannelsessteder, alt efter hvilke behov der er. Det vil jeg gerne understrege over for hr. Søren Kolstrup.

Så vil jeg sige til både fru Susanne Clemensen og hr. Søren Kolstrup, at vedrørende klage mulighed synes jeg rent faktisk, at dette danske center for undervisningsmiljø er en vigtig instans. Det skal jo give råd og vejledning og kan bistå med arbejdet med undervisningsplanerne ude på uddannelsesstederne, og hvis der kommer nogle elever eller nogle studerende med nogle problemer, kan det også oplyse, hvilke myndigheder der har ansvaret for, at forholdene ikke er i orden. Det er jo sådan i dag, at når det gælder undervisningsmiljøet på uddannelsesområdet, er der allerede en lang række regu-

leringer på området, men det er meget forvirrende, hvilke ministerier der regulerer tingene.

Jeg tror, dette center får en vigtig rolle med at formidle, hvilke regler der gælder på området i dag, så vi ikke længere får de billeder, vi i dag ser af et dårligt undervisningsmiljø i Danmark, at se. Derfor synes jeg, det er vigtigt med det center, og jeg håber også, vi kan være enige om, at det er noget, som vi kan bakke op i det kommende arbejde.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Hr. Søren Kolstrup for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Der er mange regler på området, sagde hr. Jeppe Kofod. Ja, men netop derfor er det jo også vigtigt, at disse sikkerhedsrepræsentanter eller miljørepræsentanter, eller hvad man vil kalde dem, har et sted, hvor de kan henvende sig. Er hr. Jeppe Kofod ikke enig i det? Og er hr. Jeppe Kofod ikke enig i, at det er vigtigt, at man også får indskærpet i lovforslagets bemærkninger eller måske ved en ændring af en paragraf, at der er mulighed for at henvende sig et sted med en eller anden form for klage? Det var den refleksion, jeg godt ville have, og som jeg stadig savner nogle præciseringer af.

Og så kan vi konstatere, at der stadig er nogle udeståender, som hr. Jeppe Kofod endnu ikke er begejstret for at gå ind i en dialog om.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FRI):

Hr. Jeppe Kofod sagde, at lovforslaget har fået et godt afsæt. Hvad var det helt præcist, hr. Jeppe Kofod mente med det? Er det behandlingen her i Folketingssalen? I så fald er det kun hr. Jeppe Kofod, der har været ordfører indtil nu, og så kan man selvfølgelig godt fremhæve, at det har fået et godt afsæt, for man skal selvfølgelig ikke sætte sit lys under en skæppe. Men på den anden side kunne jeg godt tænke mig at høre helt præcist, hvad det er for et godt afsæt. Hvor er det henne?

Det andet, som jeg synes er ganske interessant, er, at man har så mange regler på forskellige ministeriers områder, at ingen kan overskue dem længere. Nu laver man en ny lov oven i alle de regler, der er i forvejen, og for at koordinere og finde ud af det alt sammen skal man altså oprette et center, der skal sidde og

finde ud af, hvordan det hele skal hænge sammen.

Jeg troede egentlig, at dette lovforslag simpelt hen blev fremsat, fordi man så skulle skrotte alle de andre regler, så vi fik reglerne samlet ét sted. Men vil det sige, at regeringen med Socialdemokratiets opbakning fortsætter den kurs, at der bare skal lovgives, at lovmøllen bare skal køre, og så nedsætter man bare nogle udvalg og nogle komiteer og nogle centre og ofrer en masse af skatteydernes penge på at sidde og koordinere alt det, som man burde have koordineret fra starten ved at lave én samlet lov? Kan hr. Jeppe Kofod ikke prøve at udrede det her lidt mere, så vi kan forstå, hvad meningen er med forslaget?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg skylder at svare hr. Tom Behnke på spørgsmålet fra før.

Når jeg siger, det er et godt afsæt, mener jeg faktisk, at det er et godt afsæt – forstået på den måde, at vi sidste år oplevede, at Børneparlamentet her i dette Ting rent faktisk vedtog en undervisningsmiljølov for elever og studerende. Det synes jeg er et godt afsæt.

Jeg synes, der har været en lang debat i flere år om de spørgsmål, og det synes jeg er et godt afsæt til, at vi kan gå i gang med arbejdet. Jeg lægger megen vægt på, at elever og studerende aktivt medinddrages i arbejdet på uddannelsesinstitutionerne. Det synes jeg er meget fornuftigt, det synes jeg kommer klart frem i lovforslaget, og det synes jeg faktisk er et fantastisk godt afsæt.

Til hr. Søren Kolstrup vil jeg sige, at vi selvfølgelig skal drøfte lovforslaget videre. Men jeg synes ikke, hr. Søren Kolstrup må lade de her ting overskygge det positive i, at vi nu har fået fremsat et lovforslag. Jeg synes rent faktisk, at lovforslaget tillægger elever og studerende megen betydning og meget stor indflydelse, og det synes jeg også de skal have. Jeg synes, vi skal bakke arbejdet op.

Jeg synes, det er meget vigtigt, og det vil jeg også præcisere, at når loven skal implementeres, har uddannelsesstedernes ejere, de ansvarlige på uddannelsesstederne, en pligt til at inddrage elever og studerende aktivt og dermed også oplyse dem om, hvad det er for et arbejde, de skal være med til, når det gælder undervisningsmiljøet. De har en pligt til at inddrage dem i de handlingsplaner, der skal laves for et bedre

undervisningsmiljø og den undervisningspladsvurdering, der skal være. Det synes jeg er meget positivt, og lad os koncentrere os om at få det ført ud i livet. Det er der stort behov for ude på de danske folkeskoler og uddannelsessteder generelt.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Hr. Jeppe Kofod taler meget om det center, der skal oprettes i forbindelse med dette lovforslag, og om at eleverne skal inddrages aktivt, og jeg kan kun være enig med hr. Jeppe Kofod i, at det er rigtigt, at det er en god idé.

Men kunne man ikke f.eks. bruge Arbejdsmiljøinstituttet, som vi har i forvejen, og bedrifts-sundhedstjenesten, som vi har i forvejen? Det er godt nok arbejdsmiljø, de til daglig beskæftiger sig med, men man kunne lave en underafdeling, som så beskæftigede sig med dette her. På den måde kunne man bruge deres ekspertise, deres viden og deres administrative forholdsregler, som vi har i forvejen, og kunne eleverne så ikke også inddrages aktivt? Eller skal der et stort videntcenter til for at inddrage eleverne?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Til hr. Christian H. Hansen vil jeg sige, at jeg synes, der er en forskel på at være uddannelsessøgende, at være elev eller studerende på en uddannelsesinstitution, og så at være på en arbejdsplads.

Jeg synes, der er en stor forskel, og jeg synes rent faktisk, lovforslaget her netop tager højde for, at det er en anden gruppe i vort samfund, som vi her har med at gøre – at det er uddannelsessøgende fra folkeskoleelever til universitetsstuderende, vi her har med at gøre. Loven skal rumme den store forskellighed, og derfor er det så vigtigt at inddrage elever og studerende aktivt, hvad enten det er i folkeskolen, eller hvor det ellers er i uddannelsessystemet. De skal inddrages aktivt i undervisningsmiljøarbejdet.

Jeg synes ikke, man bare rigtigt kan overføre de regler, vi har på arbejdsmiljøområdet i øvrigt, til uddannelsessystemet. Det synes jeg ville være forkert, for det ville netop være at generalisere og ikke se på de problemer, som er i f.eks. folkeskolen i dag, fordi man ikke har et tilstrækkeligt ordentligt undervisningsmiljø alle steder. Jeg synes rent faktisk, at lovforslaget netop lægger op til, at vi skal prøve at styrke miljøarbej-

det på de præmisser og i de sammenhænge, hvor børn og unge indgår. Det synes jeg er styrken ved det, og det synes jeg også man skal bide mærke i, når man læser bemærkningerne til lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg tror, hr. Jeppe Kofod misforstod mig lidt. Her i Folketinget har vi eksempelvis et Uddannelsesudvalg, som beskæftiger sig med det område, og der er et Fødevareudvalg, der tager sig af det område. Men alligevel samles vi hernede i salen og behandler sagerne i fællesskab, og man kunne jo godt forestille sig, at vi kunne bruge nogle af de institutter, som vi har i forvejen, og så lave en underafdeling og alligevel være fælles om det i stedet for at oprette noget helt nyt.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg synes alligevel, jeg vil sige til hr. Christian H. Hansen, at der er altså en forskel. Jeg synes, at problemerne i folkeskolen er af en helt anden karakter, end de problemer, vi ser på arbejdsmarkedet, og det synes jeg også at denne lovgivning reflekterer.

Jeg synes, det er vigtigt, når vi nu har taget det skridt at fremsætte lovforslaget, at der kommer en opbakning til det, der skal foregå, og at man aktivt inddrager elever og studerende, hvad enten det er i folkeskolen eller ved universiteterne eller andre videregående uddannelser. Jeg synes, den har den rette balance, og jeg synes, det er vigtigt, at vi fortsætter det arbejde. Jeg vil bare ikke have, at man sammenligner og overfører nogle principper, som man har på arbejdsmarkedet, til uddannelsessystemet, for det er en fundamentalt anderledes situation, man er i, når man er i uddannelsessystemet, og det synes jeg er vigtigt at understrege.

Men vi ønsker også fra Socialdemokratiets side, at man har ordentlige arbejdsmiljøforhold i uddannelsessystemet, og vi ønsker, at elever og studerende aktivt skal bidrage til dette, hvad enten det er den ene eller den anden uddannelse, man frekventerer.

Formanden:

Fru Helga Moos som ordfører.

Helga Moos (V):

Regeringen er kommet med et lovforslag om elevers og studerendes undervisningsmiljø. Der skal ikke herske den mindste tvivl om, at vi i Venstre er opmærksomme på, at et godt undervisningsmiljø skal prioriteres højt, og derfor glæder det os, at regeringen med dette lovforslag påviser, at det allerede er tilfældet, altså at man allerede i den eksisterende lovgivning har prioriteret undervisningsmiljøet højt.

Der er nedsat en arbejdsgruppe for at finde ud af, om der har været behov for en øget indsats på området, og nu citerer jeg fra bemærkningerne til lovforslaget, hvor der står:

»Arbejdsgruppen kunne konstatere, at den tilbagevendende efterlysning af yderligere regulering meget muligt skyldes manglende efterlevelse af de gældende regler kombineret med manglende viden om reglerne.«

Vi synes nok, det er betænkeligt, hvis regeringen som argumentation for at fremkomme med et lovforslag siger, at det er nødvendigt, fordi man tilsyneladende ikke kan overskue reglerne ude i de miljøer, hvor man skal efterleve dem, og ikke har kendskab til dem. Umiddelbart ser det ud, som om det, der var mere behov for end egentlig lovgivning på området, var en informationskampagne til undervisningsstederne om, hvad det er for nogle regler, der findes på området.

Jeg kan godt se, at reglerne er fordelt på fire ministerier, nemlig Arbejdsministeriet, Undervisningsministeriet, Sundhedsministeriet og By- og Boligministeriet. Men jeg kan også læse, at man ikke mener, der er baggrund for at ændre på de forhold, og det må vi jo så tage til efterretning. Jeg går ud fra, at man har gennemtænkt det grundigt, og at man derfor har valgt at fastholde de forskellige områder under de respektive ministerier. Men det vil sige, at man ikke ændrer ved overskueligheden, men kommer med et lovforslag, der skal beskrive, at der findes lovgivning på området, og det synes vi nok er lidt rigeligt. Man putter godt nok nogle nye ting ind, og vi vil da kigge på under udvalgsarbejdet, om de nye ting, der bliver lagt ind, berettiger, at der skal lovgivning til på området.

Der bliver argumenteret for, at det handler om indføring i demokrati, og at der skal være mulighed for at vælge to lokale repræsentanter til sikkerhedsgruppen. Jeg ved det ikke, men jeg synes, der går lidt tabt igen, når det bliver beskrevet, at ministeren gennem bemyndigelse kan give lov til, at elevrådene kan udpege to re-

præsenterer. Det vil sige, at man går fra et demokratisk valg til en udpegning, og så synes jeg, at demokratitanken går lidt tabt. På samme måde er der ikke mulighed for stemmeret, dvs. at man kan blive udpeget til at have observatørstatus med taleret, og det er da selvfølgelig fornuftigt.

Jeg er bekymret, når man lovgiver om de bløde parametre, altså at det pædagogiske arbejde skal sikre det psykiske arbejdsmiljø, og når det gælder æstetik, er det altså for farligt at begynde at lovgive. Skal vi begynde at forbyde grimme lærere, grimme elever, eller hvad er meningen?

Når det gælder Dansk Center for Undervisningsmiljø, mener jeg nok, at de 10 mio. kr. kunne anvendes bedre. Jeg vil godt spørge, hvor det skal ligge. Måske Dansk Center for Undervisningsmiljø skal ligge i Tønder, og det kunne da selvfølgelig være en god idé, hvis det blev placeret i et af udkantsområderne.

Med de ting, jeg her har fremlagt, må vi i det videre udvalgsarbejde se på, om lovforslaget kan få en egentlig betydning, og om det kan komme til at veje så tungt, at det begrundes selv.

John Vinther (KF):

Da Det Konservative Folkepartis ordfører, hr. Brian Mikkelsen, er forhindret i at være til stede under denne første behandling, skal jeg om dette lovforslag sige følgende:

Undervisningsmiljøet er uden tvivl af betydning. Vi bliver alle påvirket af vores arbejdsmiljø, således også elever og studerende på alle landets uddannelsesinstitutioner, og derfor eksisterer der da også allerede lovgivning på området, der skal sikre, at såvel elever som studerende har gode og ordnede forhold.

Undervisningsministeren skriver i bemærkningerne til lovforslaget, at formålet bl.a. er at sikre en samlet adgang til de gældende regler på området og dermed gøre regler og praksis bedre tilgængelige. Dette er en ganske udmærket intention, selv om det jo i bund og grund burde være overflødigt, da arbejdsgruppen af 1999 jo har fastslået, at der allerede eksisterer en særdeles omfattende lovgivning på området.

Fra konservativ side forstår vi godt indsigelserne fra Amtsrådsforeningen og i særdeleshed fra Kommunernes Landsforening, for der er jo ingen tvivl om, at dette lovforslag vil betyde et øget udgiftspres. Under udvalgsarbejdet vil vi derfor gerne se lidt nærmere på dette forhold.

Samtidig må jeg sige, at etableringen af et Dansk Center for Undervisningsmiljø på mig virker som et forsøg på at skyde gråspurve med kanoner. Vi har i forvejen et Arbejdsmiljøinstitut samt bedriftssundhedstjenesterne, der alle beskæftiger sig med miljøet på de danske arbejdspladser. Godt nok er det ikke hensigtsmæssigt at lade elever og studerende være omfattet af arbejdsmiljøloven, og selvfølgelig er der forskel på almindelige arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner; men derfor burde man vel kunne drage nytte af den omfattende viden, der allerede eksisterer om arbejdsmiljø. Kunne man f.eks. ikke forestille sig, at der blev oprettet en særskilt afdeling under Arbejdsmiljøinstituttet, der alene skulle beskæftige sig med undervisningsmiljø, i stedet for at oprette et nyt center? Derved kunne man jo drage den fulde nytte af den eksisterende organisation, både erfaringsmæssigt og administrativt.

Samlet set er vi i Det Konservative Folkeparti lidt lunkne over for det fremsatte lovforslag. Vi finder det umiddelbart overflødigt, da området jo allerede på nuværende tidspunkt er godt dækket ind af eksisterende lovgivning, men da vi er klar over, at de berørte elever, studerende, undervisere osv. finder, at der er et stort behov for, at der sker noget på området, vil vi ikke stå i vejen for lovforslaget. Økonomien i forslaget skal dog hænge sammen, således at vi ikke lader kommunerne tage slæbet alene, og det vil vi som sagt tage op under udvalgsarbejdet.

Ole Sohn (SF):

Jeg skal på SF's vegne sige et par bemærkninger om lovforslaget, da vores ordfører, fru Anne Bastrup, ikke kan være til stede.

Vi har jo lidt svært ved ikke at være positive over for forslaget, og jeg er i den forbindelse helt enig med Socialdemokratiets ordfører, hr. Jeppe Kofod, i, at det er et godt afsæt. Jeg kunne måske godt have ønsket mig – det kan man selvfølgelig ikke forlange, vi har ikke copyright på gode ideer – at Socialdemokratiets ordfører eller måske regeringen et eller andet sted i bemærkningerne havde kvitteret for, at SF og Enhedslisten, godt støttet af elevernes og de studerendes organisationer, år efter år efter år har foreslået, at nu skulle der ske noget.

På den måde mener jeg, at man også kan give hr. Tom Behnke svar på, hvad hr. Jeppe Kofod mente med et godt afsæt. Jeg er ret overbevist om, at det, han mente, er, at regeringen nu har taget bestik af det pres, som ikke mindst SF og

Enhedslisten har lagt på dette område, og det er vi fuldt tilfredse med.

Men der er dog et par ting i lovforslaget, som bør rettes op. Det er klart, at hvis man skal have eleverne inddraget i sikkerhedsarbejdet på en reel og ordentlig måde, og det også skal være et led i demokratiopdragelsesprocessen, er det utrolig vigtigt, at eleverne også har stemmeret i sikkerhedsudvalget. Jeg er helt enig med fru Helga Moos, for jeg kunne forstå, at man fra Venstres side også mener, det er væsentligt, at eleverne får en reel indflydelse, så her kan der skabes et bredt flertal, kan jeg forstå. Jeg synes også, det er vigtigt at sikre, at de elever og studerende, som indgår i sikkerhedsarbejdet, får en uddannelsesmulighed, så også det skal der tages højde for under udvalgsarbejdet.

Flere har sagt det, og jeg vil også lige sige, at vi mener også, det er vigtigt, og at det bør præciseres, hvilke klagemuligheder de studerende har. Der mangler simpelt hen en tilsyns- og klagemyndighed, og det bør også præciseres.

Så har flere været inde på spørgsmålet om Dansk Center for Undervisningsmiljø – om det nu også er nødvendigt, om vi ikke har nok viden, og det er jeg sådan set meget enig i. Vi har jo en utrolig stor viden om arbejdsmiljø i forskelligt regi, men nu har jeg ikke set, om det er præciseret i lovforslaget, hvor dette center skal placeres. Det kunne jo med held, med dygtighed endda, placeres på Arbejdsmiljøinstituttet eller tilsvarende steder, for så vil man netop kunne drage nytte af den erfaring og den viden, der i forvejen er om hele dette område.

Men det, der er det helt afgørende, når vi diskuterer lovforslaget her, er jo at sikre, at elever og studerende får et bedre miljø, og at medarbejderne på undervisningsinstitutionerne også får et bedre miljø. Det vil ikke alene være til gavn for eleverne og de studerende, mens de går på undervisningsstederne, det vil faktisk også være til gavn for dem siden hen, at de ikke får ødelagt deres krop og deres helbred allerede i studietiden, og det vil betyde en besparelse for dem senere hen i livet. Så alt i alt vil SF indgå positivt i udvalgsarbejdet for at realisere dette lovforslag.

Christian H. Hansen (DF):

Intentionerne i lovforslaget her er efter Dansk Folkepartis holdning rigtige. Undervisningsmiljøet har selvfølgelig en stor betydning, og som der skrives i lovforslaget, er der også flere undersøgelser, som har vist, at elevers og stude-

rendes sikkerhed og sundhedsmæssige forhold er undergivet en ganske omfattende regulering allerede i dag.

Det fratager os jo ikke, at vi naturligvis også på dette område har et politisk ansvar, men i Dansk Folkeparti er vi af den opfattelse, at en etablering af et Dansk Center for Undervisningsmiljø virker noget voldsomt.

Vi har i dag herhjemme både Arbejdsmiljøinstituttet og bedriftssundhedstjenesterne. Det er i forvejen nogle, som beskæftiger sig med miljøet på de danske arbejdspladser.

Dermed har jeg ikke sagt, at man direkte kan sammenligne arbejdspladser med undervisningsmiljøer, for det kan man nok ikke, hvis vi skal være realistiske, og det skal vi jo. Men spørgsmålet er, om vi ikke kan drage nytte af de i forvejen eksisterende organisationer, drage nytte af deres fornævnte ekspertise, det være sig både administrativt og erfaringsmæssigt.

Vi vil nok søge under udvalgsarbejdet at få belyst en del af de økonomiske aspekter heri. I Dansk Folkeparti finder vi det ganske urimeligt, at det er kommunerne og amterne, der skal være med til at finansiere det her. Selv om jeg er bekendt med, at der i bemærkningerne til lovforslaget står opført, at byrderne højest vil beløbe sig til op mod 5 mio. kr., så er det et af de forhold, vi vil børe lidt i under det efterfølgende udvalgsarbejde.

Til sidst vil jeg gerne sige, at der selvfølgelig er en anden vigtig faktor, som spiller ind, og det er, at elever og studerende finder, at der er et stort behov for, at der sker noget på det her område. Her vil vi i Dansk Folkeparti også under udvalgsarbejdet forsøge at få belyst lidt mere, hvad det er, der gør, at man finder det uhenigtsmæssigt at komme ind under den eksisterende lovgivning, måske udbygge den eksisterende lovgivning.

Jeg mener: Kan man ikke – og nu kommer jeg tilbage til det, som jeg før har nævnt – i stedet for at oprette det her center måske udarbejde en model, hvor man laver en specialafdeling under en af de eksisterende organisationer, som har med arbejdsmiljø at gøre, som så kan beskæftige sig udelukkende med undervisningsmiljø? Hermed mener vi, at tingene måske bedre kunne kædes sammen.

Jeg vil ikke sige, at det er den rigtige løsning, jeg her kommer med, men det kunne være en mulighed, som man kunne arbejde lidt videre med. Jeg ved godt, mange vil sige, at det har man allerede gjort, og det har vi drøftet, og nu

skal vi ikke komme og starte helt forfra igen. Men jeg synes også, vi under udvalgsarbejdet skal have lov til at tænke lidt over det her.

Så ministeren skal ikke opfatte det på en sådan måde, at vi sætter os helt ud på bænkerne nu med korslagt arme og slet ikke vil være med. Ministeren skal opfatte det på den måde, at det er en konstruktiv debat, vi vil i gang med.

Der er som sagt nogle ting, vi vil have belyst under udvalgsarbejdet, og en konstruktiv diskussion ønsker vi også. Vi mener ikke helt, at ministeren har fundet de vises sten, og der vil vi gerne gå en tur ud i landskabet sammen med ministeren og finde de sten.

Susanne Clemensen (CD):

Jeg vil starte med at sige, at en moderne dansk virksomhed er indrettet med passende lys, luft og udluftningsmuligheder. Der er kantine eller frokoststue og et køleskab til madpakkerne. Toilet- og badeforhold er ordentlige, og arbejds-højden og borde og stole passer til medarbejderne. En moderne arbejdsplads er indrettet med et personligt præg, så medarbejderne netop kan føle sig godt tilpas, kan inspireres, være kreative, effektive osv., trives sammen med deres kolleger.

Og børn tilbringer jo lige så mange timer i skolen, i børnehaven eller i fritidshjemmet, som vi voksne tilbringer på vores arbejdsplads. Derfor mener vi, at det er nærliggende at forvente den samme form for indretning ikke alene i forhold til de fysiske forhold, men også i forhold til muligheden for at præge stedet.

Man må jo sige, at det er en virkelighed, som på mange skoler ikke er til stede. Man kan sige, at det, man taler om i ejendomsbranchen, det, man ville kalde et håndværkertilbud, egentlig passer meget godt på nogle skoler, daginstitutioner, fritidshjem og uddannelsessteder. Det gælder naturligvis ikke dem alle, for folkeskolen er jo utrolig mangfoldig, og der findes heldigvis også steder, hvor det går rigtig godt.

Men det er årsagen til, at vi egentlig principielt mener, at børns opholdssteder da burde være underlagt den samme form for regulering, som voksnes arbejdspladser er det. Jeg må indrømme, at jeg godt kan se, at det naturligvis ikke skal være alle regler i den nuværende arbejdsmiljølov, som elever og studerende skulle være omfattet af. Men i Sverige har man jo faktisk sagt, at en del af reglerne er elever og studerende omfattet af. Det gælder f.eks. sådan no-

get som det, jeg var inde på nu her, altså arbejdsstedets indretning og arbejdets udførelse.

Vi har jo i CD i de seneste 2-3 år støttet de beslutningsforslag om at forbedre undervisnings- og institutionsmiljøet for børn og unge, der har været fremlagt her i salen til debat. Og det har vi netop på baggrund af den udvikling, som vi synes vi må konstatere med de dårlige forhold, især ude på skolerne.

Vi har også været med til at kalde de ansvarlige ministre i samråd for at forklare sig over for Folketingets Uddannelsesudvalg, og senest har vi jo været initiativtagere til en forespørgsel om det her emne tidligere på året sammen med en række andre partier. Det var jo så i øvrigt dér, at undervisningsministeren efter en del tovtækkeri med arbejdsministeren, har jeg indtryk af, langt om længe gav os og de andre partier og for den sags skyld også elev- og studenterorganisationer uden for huset ret i, at der var et behov for at regulere elevs og studerendes undervisningsmiljø, og at regeringen snarest ville fremlægge et sådant forslag.

Men når man så læser forslaget, må jeg ærligt talt indrømme, at jeg tvivler på, om det virkelig hjælper elever og studerende med at få et ordentligt og inspirerende undervisningsmiljø. Der står godt nok, at det er det, der er intentionen. Men af bemærkningerne kan man jo læse, at det ikke er nye konkrete rettigheder eller specifikke standarder for indretning af undervisningslokaler m.v., der slås fast her, men det er alene de regler, der allerede gælder på området. Og det er jo meget spredte regler, der mangler tilsyn på nogle områder osv., så det er i virkeligheden mere sådan en hensigtserklæring om, at man gerne vil gøre noget ved det. Men spørgsmålet er så, om man virkelig tager fat om problemstillingen.

En anden ting er også, at der i bemærkningerne står, at det ikke har nogen økonomiske konsekvenser. Og jeg mener, at hvis man virkelig skal udvirke noget her, så kommer man jo ikke uden om, at det her det koster. Det koster nogle penge.

Vi var i CD sidste år inde på og foreslog faktisk regeringen, at man skulle lave en investeringsplan for hele den offentlige sektor som helhed, som vi fandt var ved at være sådan let lurvet, og det gælder også forbedringer og renovering af folkeskolen. Dér kunne vi så høre, at statsministeren langt om længe har set, at sådan en investeringsplan vil være en god idé.

Men havde vi nu haft den på det her tidspunkt, så havde vi måske også kunnet lave en lidt mere langsigtet og holdbar løsning i stedet for det, der ligger på bordet nu, som jeg mere vil karakterisere som en lappeløsning, som måske/måske ikke vil forbedre undervisningsmiljøet for elever og studerende.

Så jeg synes, der er mange ting, vi må se på under udvalgsarbejdet, før vi i CD kan give vores tilslutning til det her lovforslag.

Søren Kolstrup (EL):

Ja, det her er jo en lidt spøjst debat, for på den ene side har vi hr. Jeppe Kofod, der vurderede dette forslag som ét, der gav elever meget stor indflydelse, på den anden side har vi så fru Susanne Clemensen, der er meget skeptisk, og endelig en del af det borgerlige Danmark, der med egne ord sagde, at de er noget lunke over for den her sag. Dog kunne jeg forstå, at Venstre var noget positiv, hvis videncenteret kommer til at ligge i Tønder. Og jeg synes også, det er vigtigt at betænke egnsudviklingen og Tønder.

Men hvad angår forslaget, vil jeg godt præcisere, at hos Enhedslisten kvitterer vi for, at det her er kommet frem. Det er et gennembrud, når man betænker, at der siden 1995 er blevet arbejdet for den her sag. Elever og studerende har været aktive. Der har været nedsat arbejdsgrupper, der har været skrevet rapporter, og først og fremmest har studenter og elever i kampagner, f.eks. kampagnen »Nu er det nok«, prøvet at være aktive omkring det her spørgsmål. Enhedslisten og SF med støtte fra CD osv. har prøvet at fremlægge denne sag i Folketinget.

På den baggrund kan vi jo ikke andet end sige: Nu er der sket noget; det skal selvfølgelig støttes. Det her er en trædesten til at komme videre. Når det så er sagt, bliver jeg nødt til at sige: Der lægges altså ikke umiddelbart op til, at elever får stor indflydelse. Men vi konstaterer, at elever og studerende har ret til et godt undervisningsmiljø. Der skal oprettes et center for undervisningsmiljøet, elever og studerende har ret til at vælge repræsentanter til at varetage deres interesser, og så skal der laves en undervisningsmiljøvurdering. Det er fremskridt, klart nok; det skal støttes.

Når det så er sagt, synes vi, det ville være klogt, om man gjorde det her forslag noget stærkere. Jeg vil godt præcisere fem forhold.

Det ene er spørgsmålet om elevers og studerendes stemmeret. Netop fordi man præcisere, at det ikke er alt vedrørende institutionens ar-

bejdsmiljø, elever og studerende skal have indflydelse på – det mener jeg sagtens man kunne diskutere – men netop fordi det ikke er tilfældet, så synes jeg roligt, regeringen kunne gå ind i en drøftelse om, hvorvidt man kan sikre elever og studerende en egentlig stemmeret. Vi synes, man umiddelbart kunne gøre det på nogle udvalgte områder, gerne på alle. Det er det ene forhold.

Det andet er spørgsmålet om klagemuligheder. Det var CD, der var inde på det. Der finder vi det vigtigt, at man reelt prøver at bruge det center, som nu introduceres her.

Det tredje er, at man kunne jo også forestille sig, at elever og studerende fik en plads i centret.

Det fjerde er spørgsmålet om uddannelse af elevers og studerendes nye repræsentanter. Noget sådant vil også være vigtigt.

Og endelig det sidste, det er spørgsmålet om at sikre nogle egentlige sociale rettigheder, nogle egentlige miljømæssige rettigheder. Det kunne være noget, der vedrører antallet af kvadratmeter og kubikmeter, og som sikrede, at man under alle omstændigheder fik et ensartet arbejdsmiljø overalt i landet, det er vores mål, CD var inde på det, altså en egentlig investeringsplan for folkeskolen. Vi skylder velfærdsstatens kerneydelser, at de er intakte. Vi lever i et rigt samfund; det burde man kunne finde ud af.

Men afgørende for os er som sagt, at vi gerne vil gå positivt ind i den her drøftelse, og vi vil gerne slås for, som i hvert fald ét fremskridt ud over de, der foreligger, at få givet elever og studerende stemmeret. Vi tror, det er meget, meget vigtigt for at sikre, at man ikke får sådan et A-hold og et B-hold inden for sikkerhedsarbejdet.

Som sagt, vi håber, at vi kan få forbedret forslaget, men der må ikke herske tvivl om, at vi kvitterer for, at det nu endelig er blevet fremsat. Men der er altså også gået en pæn periode.

Og så skal vi huske at sige til elever og studerende: Det nytter at være aktiv. Det er sådan set den vigtigste erfaring, der ligger i denne her proces. Og vi håber selvfølgelig også, at elever og studerende har mod på at gøre det her forslag stærkere, end det er lige for øjeblikket.

Jens Ove Kjeldsen (KRF):

I Kristeligt Folkeparti betragter vi et godt undervisningsmiljø som et helt fundamentalt gode, og vi ser dette forslag som et skridt i den rigtige retning. Det udgør et konstruktivt bidrag

til at skabe nogle rammer for, at elever og studerende kan færdes i nogle omgivelser, som er miljøvenlige både på det fysiske og det sociale plan.

Oprettelse af et Dansk Center for Undervisningsmiljø er en god idé. Det kan blive et godt sted for samling af viden på undervisningsmiljøområdet. Desuden kan det være med til at gøre både lærere og elever mere bevidste i forhold til at forbedre miljøet på skolerne.

Vi støtter også forslaget, da det gennemgående trækker på deltagelsen fra elever og studerende. Det er jo dem, der lever i skolemiljøet til hverdag.

I alt for lang tid har virkeligheden været, at vi voksne ikke har været bevidste nok om, at vore børn skal have samme forhold, som vi forlanger. Ergonomiske møbler hober sig op på landets arbejdspladser, samtidig med at vi nogle steder byder eleverne og de studerende ryg-smerter, hovedpine, luftvejsproblemer.

En helt ny rapport fra Børnerådet, som bygger på en undersøgelse om det fysiske skolemiljø, hvor 1.000 elever fra 6. klasse på 51 skoler deltog, viser, at der er behov for at rette op på elevernes undervisningsmiljø. Rapporten dokumenterer, at eleverne på en række områder ikke føler sig godt tilpas i det fysiske miljø, og at skolerne ikke lever op til den standard, som vi voksne regner for givet. 82 pct. af eleverne svarer, at luften i klasselokalet ikke er god, og kun en tredjedel sidder godt på stolene.

Det er positivt, at uddannelsesstederne skal udarbejde undervisningsmiljøvurderinger, og i Kristeligt Folkeparti vil vi gerne understrege vigtigheden af, at elevernes stemme også bliver hørt ved den vurdering.

En offentliggørelse af en sådan vurdering kan også tjene det formål, at fremtidige medarbejdere, elever og forældre kan få indtryk af, hvordan skolen prioriterer undervisningsmiljøet, og på nogle skoler vil det jo nok også få indflydelse på tilgangen af elever.

Men det er ikke lutter positive ord, vi har over for forslaget. Vi mener, at der er nogle områder i lovforslaget, som kalder på forbedringer.

Vi kan måske sige, at lovforslaget bærer præg af, at det appellerer til den gode vilje. Man erkender, at der er nogle regler, der ikke er blevet opfyldt, så sætter man dem i gang med at lave nogle interne regler, og så fokuseres der på den måde og håbes på, at de så lever op til de regler, der er. Det er ligesom hovedessensen i det.

Vi vil egentlig sige, at det er kritisabelt, at lovforslaget ikke indeholder hjemmel til at sætte nogle minimumsstandarder for skolerne plus eventuelt samle alle de forskellige svage regler, der er, i en ny lov, altså en selvstændig lov. Vi savner også, som det også tidligere er blevet påpeget, regler for klageadgang, hvis undervisningsmiljøet ikke er i orden.

Samlet set er der hårdt brug for, at vi sætter fokus på undervisningsmiljøet på landets uddannelsessteder, men vi bør også sikre os, at de fine ord ikke kun ender i fine ord og rapporter, men også får en reel effekt. Og hvis vi skal sikre os det, så bør vi understøtte det med økonomiske midler.

Der er også i lovforslaget gjort rede for, at det her kommer til at koste noget både for stat, amter og kommuner, og der er nævnt et beløb på omkring 5 mio. kr., og det er så primært til at etablere centret for undervisningsmiljøet. Og jeg mener egentlig også – i lighed med det, CD var inde på – at der burde afsættes et større millionbeløb på selve skolerne til forbedring af undervisningsmiljøet derude.

Tom Behnke (FRI):

Vi er i Frihed 2000 helt enige med ministeren, når ministeren bl.a. skriver, at man på undervisningsområdet har en grundlæggende ret til et godt undervisningsmiljø. Det er vi helt enige med undervisningsministeren i. Så kan jeg i øvrigt ikke finde mere i forslaget, som vi er enige med ministeren i. Og det er jo egentlig lidt ærgerligt, at vi, der er enige i målet og målsætningen, så alligevel når frem til vidt forskellige måder at prøve at løse problemerne på.

Nu har vi i Folketinget arbejdet hårdt på, og man har lokalt arbejdet hårdt på at få lavet skolebestyrelser, sådan så man kunne få noget demokrati ind, så både elever og forældre og lærere og skolens ledelse kunne tale sammen om: Hvordan forbedrer vi skolerne? Hvordan gør vi uddannelsesinstitutionerne bedre? Alt det har man oprettet. Og vi har lagt kompetencen ud til kommunalbestyrelserne og amtsrådene og bedt dem sørge for, at skolerne fungerer, at uddannelsesinstitutionerne fungerer.

Selv om vi har lavet alt det arbejde fra Folketingets side af og virkelig prøvet at sætte det i gang, så kommer man altså nu her og siger: Det er fuldstændig ligegyldigt. Vi skraber det hele til side, for nu skal Folketinget nok bestemme, hvordan lovgivningen skal se ud.

Det er ikke rimeligt, og det er ikke fair. De beslutninger, der skal træffes om, hvordan forholdene skal være på den lokale skole, skal træffes lokalt. Det må være rimeligt, når vi nu har lavet disse skolebestyrelser og mange andre lignende organer giver dem mulighed for at arbejde med de her ting, at vi giver dem muligheden og kompetencen til at indrette skolen, som de synes, den skal være. Det vil man ikke.

Så skriver ministeren, at flere undersøgelser har vist, at elevernes og de studerendes sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold er undergivet en ganske omfattende regulering. Ja, det burde jo altså være nok, hvorfor skal der så mere regulering til? Hvorfor skal der mere lovgivning til? Vil det gøre det bedre? Næ, ministeren har lige skrevet, at der er rigeligt med regler.

Ministerens skriver så videre, at reglerne bare ikke bliver overholdt. Godt, tænker ministeren, så fremsætter vi et lovforslag om, at den eksisterende lovgivning eksisterer, og at den skal overholdes. Men man opnår da overhovedet ikke sit mål med den måde, for hvad så når den her lov ikke kommer til at virke, får vi så et nyt lovforslag, hvor man siger, at man godt vil understrege, at man mente lovforslag nr. L 40, og derfor vedtager man en ny lov?

Nej, sådan kan man ikke gøre det. Der skal jo nogle andre mekanismer til. Det, man skal forstå, er, at ude lokalt er man træt af, at hver gang man prøver at sætte noget i sving, prøver at få styr på egne skoler, uddannelsesinstitutioner, så kommer man fra Folketingets side, fra ministerens side og siger: Nej, nej, nu skal vi nok styre for jer. Det er synd, og det er ødelæggende.

Det næste, der gør sig gældende, er jo så spørgsmålet, om alle disse mange og omfattende og grundige reguleringer, der findes allerede i dag, skal ophæves, når vi får en ny lov. Næ, det skal de ikke. Der kommer altså bare yderligere en lov, så når man skal til at finde ud af, om stolen skal være 10 cm højere eller lavere for eleverne, så har man endnu en lov, man skal til at forholde sig til. Og hvad har man så at forholde sig til juridisk? Intet, fordi man hele tiden kan zigzagge mellem lovgivningerne og indrette det, som man har lyst til. Det er ikke hensigtsmæssigt.

Det næste, der gør sig gældende, er så, som vi også hørte, at Socialdemokratiets ordfører, hr. Jeppe Kofod, var inde på, at netop fordi det er så problematisk med al den her lovgivning, Folketinget laver, så er man altså nødt til at oprette

et center. I første omgang er der afsat 5 mio. kr. til, at det skal lede det her. Tro mig, 5 mio. kr. er intet. Det center vil i løbet af de næste 3 år være oppe på en bevilling, der hedder 50 mio. kr. Tro mig, for sådan går det i det offentlige. I det private kunne man godt gøre det her. Ingen tvivl om det. Her vil jeg være enig med ministeren. En privat institution kunne gøre det for 5 mio. kr. Det kan en offentlig institution ikke. Inden der er gået 3 år, er bevillingerne oppe på 50 mio. kr.

Det er ikke rimeligt, at vi poster penge i det her, for hvad er resultatet? Resultatet er, at man stikker elever og studerende blå i øjnene og siger til dem: Nu, hvor I har brokket jer så længe, som ministeren jo skriver i sit forslag, så vil vi gerne efterkomme jeres ønsker. Men det gør man ikke. Man stikker dem blå i øjnene, for al den her lovgivning kommer ikke til at virke overhovedet.

Den eksisterende lovgivning virker ikke. Hvorfor gør den ikke det? Ja, det spørgsmål vil man ikke stille sig selv i regeringen. Hvis man dog bare gjorde det og fandt frem til svaret og så løste problemet, men det vil man ikke. Der skal bare en ny lovgivning oveni.

Jeg kan så forstå på hr. Jeppe Kofod, at det, der virkelig var det gode afsæt og det kraftfulde i det her forslag, var, at det var noget, Børneparlamentet havde vedtaget. Må jeg have lov at minde hr. Jeppe Kofod om, at i sidste folketingssamling fremsatte Frihed 2000 fem beslutningsforslag med forslag vedtaget af Børneparlamentet. Til samtlige fem forslag gik regeringen ind og sagde: Ikke på vilkår, det vil vi ikke være med til. Så lad være med at bruge sådan nogle argumenter som, at bare fordi det er Børneparlamentet, der har vedtaget det, så er alting vældigt godt. Det er det jo ikke. Socialdemokratiet ville ikke støtte de forslag, vi fremsatte.

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Jeg vil gerne indledningsvis takke for interessen for forslaget og også for de positive bemærkninger, der er faldet, men jeg må indrømme, at jeg synes, at de ordførere, der har været på talerstolen, læser forslaget meget forskelligt.

Forslaget er ikke en hensigtsklæring, og forslaget er ikke ny lovgivning på området, for vi mener faktisk det, der står i bemærkningerne. Der er et ganske omfattende regelsæt. Der er dele af arbejdsmiljølovgivningen, som gælder.

Sundhedsministeriet har regulering, Boligministeriet har regulering og så fremdeles.

Det, der er pointen med dette lovforslag, er, at disse regler rent faktisk bringes i anvendelse, og det demokratiske element i det her forslag er ikke så meget et spørgsmål om stemmeret eller ikke stemmeret i Sikkerhedsudvalget. Det er de demokratiske dimensioner, som handler om gennemsigtighed, om klarhed, om at man kan få et grundlag at diskutere på og prioritere i forhold til, for det, der tilsyneladende er det meget store problem, er, at uanset informationskampagne – også en række informationskampagner – er der stadig væk så stort et fravær af bevidsthed om det regelsæt, som man har, at der er brug for at give et redskab, som kan bringe det til faktisk opfyldelse.

Der er faktisk dele af de bemærkninger, som hr. Tom Behnke kom med, som jeg til fulde er enig i, nemlig at dette er et vigtigt spørgsmål for det lokale demokrati, for skolebestyrelser, for kommunalbestyrelser, for ledelser, for bestyrelser rundtomkring på vores uddannelsesinstitutioner. Derfor er det vigtigt at give dem et grundlag at foretage deres prioriteringer ud fra. Det her er ikke en kortslutning af de lokale, demokratiske processer. Dette er ikke Folketinget, som sætter ind med arealkrav og luftkrav og så fremdeles, uanset at det jo efterspørges fra en række af Folketingets partier.

Det, der er muligheden i dette lovforslag, er, at med et klart placeret ansvar hos ledelsen, kan der på hver enkelt institution udarbejdes en vurdering af, hvordan det rent faktisk står til med undervisningsmiljøet, herunder også niveauet for mobning eller psykisk chikane, eller hvad man nu vil kalde det på forskellige niveauer i vores uddannelsessystem, og denne vurdering af de faktiske forhold kan det enkelte sted følges op af en egentlig handlingsplan med en mulighed for at prioritere og med en plan for, hvordan man vil følge op, så de ting, som man gerne vil gøre, rent faktisk bliver til virkelighed.

Det gør, at et andet demokratisk element bringes i spil, nemlig at det nytter at være aktiv, ikke kun i forhold til at få en minister til at fremsætte et lovforslag, ikke kun i forhold til forhåbentlig at sikre et flertal for dette lovforslag, men også i forhold til at gøre selve lovforslaget til noget vigtigt, for det forudsætter nemlig noget så besværligt som konkret aktiv deltagelse på den enkelte uddannelsesinstitution i forhold til det her spørgsmål. Det er nemlig dér,

det gode undervisningsmiljø skabes, det er dér, diskussionen skal være, og det er dér, prioriteringen skal foregå. Det er jo også af samme grund, at der ikke er knyttet en kæmpestor og milliardtung økonomi til dette forslag.

Det er givet, at der skal foretages investeringer. Det er jo bl.a. set i lyset af det, at regeringen har indgået en aftale med Kommunernes Landsforening om renovering og nybygning af folkeskoler, men det er nødvendigt, at man også inden for de eksisterende rammer forstår at prioritere sådan, at de undervisningsmiljøproblemer, der så afdækkes, kan løses på de institutioner, hvor man har dem, alt efter problemets karakter.

Derfor håber jeg også, at hr. Søren Kolstrup – om forslaget måtte blive vedtaget, hvilket jeg meget håber – også vil lade opfordringen »det nytter at være aktiv« følge lovforslaget, når det skal gøre et bedre undervisningsmiljø til virkelighed på den enkelte uddannelsesinstitution.

Det giver måske ikke så meget taletid i radio eller fjernsyn eller anledning til rapporter, men det giver anledning til et helt almindeligt engageret arbejde, som man kender det fra elevråd og andre steder, at afdække, hvad problemerne er, at drøfte med ledelsen, med forældrebestyrelsen, med kommunalbestyrelsen, hvad der skal gøres ved det, ved at drøfte med institutionsbestyrelsen og andre, hvordan man løser de problemer, der er.

Derfor synes jeg, det er et helt nødvendigt lovforslag og også et lovforslag, der er på sin plads i forhold til det regelsæt, vi har i forvejen, sådan at det regelsæt kan blive tilgængeligt. Det er også lige præcis det, der er pointen med centret.

I stedet for at man på hver enkelt skole skal opfinde dybe tallerkener, så man kan bespise samtlige børnehaveklasse, så kan man opsamle erfaring med, hvordan dette spørgsmål håndteres, hvordan man laver en undervisningsmiljøvurdering, hvad det er for nogle spørgsmål, man løber ind i, hvor man kan drøfte det her. Man får et sted, som har den forpligtelse, og det er, som også hr. Ole Sohn har bemærket, ikke besluttet, hvor centret skal placeres, og det er selvfølgelig også noget af det, som vi kan vende tilbage til.

Med de få bemærkninger vil jeg sige, at jeg ser meget frem til udvalgsarbejdet, for jeg synes, at der trods de mange spørgsmål og ønsker om en langt mere videregående lovgivning var en meget konstruktiv indstilling. Jeg synes, det

er rigtigt både hørt og også set i forhold til den konkrete erfaring, at der ikke er brug for, at Folketinget går ind og laver en konkret, detaljeret lovgivning, men giver de lokale ledelser, de lokale demokratiske mekanismer mulighed for rent faktisk at fungere til gavn for elever og studerende.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 41: Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser. (Virksomhedsforlagt undervisning i skolepraktik).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).
(Fremsat 5/10 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Peder Sass (S):

Der mangler praktikpladser. I løbet af årets første 8 måneder er der kun indgået næsten det samme antal uddannelsesaftaler, som der var indgået sidste år. Det er for få, og det er på høje tid, at arbejdsgiverne tager sig sammen og lever op til deres ansvar på dette område.

Det er ikke acceptabelt, at arbejdsgiverne gang på gang klager over mangel på arbejdskraft og samtidig selv nægter at påtage sig at uddanne unge inden for deres fag.

Vi risikerer på denne måde, at unge, der starter på en erhvervsskole, ikke får en praktikplads og derfor falder fra, måske påbegynder en anden uddannelse eller helt dropper ud af uddannelsessystemet.

Socialdemokratiet vil følge udviklingen nøje og håber, at det næste møde mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter viser, at arbejdsgiverne nu vil leve op til indgåede aftaler. I modsat fald må vi politisk drage de nødvendige konsekvenser.

Arbejdstagerorganisationer og arbejdsgivere har jo længe været enige med regeringen i ønsket om at fastholde det såkaldte vekseluddannelsesprincip inden for erhvervsuddannelserne.

Op så lige for at referere til, hvad det var for en aftale der blev indgået i januar mellem arbejdsmarkedets parter, så handler den for det første om, at der inden år 2004 indgås minimum 36.000 uddannelsesaftaler årlig, og for det andet om, at frafaldet inden for de ordinære uddannelser halveres.

Virkeligheden er i dag som tidligere nævnt, at antallet af nye uddannelsesaftaler er stagnerende, sammenholdt med at ca. 10.000 unge fortsat er registreret som praktikpladssøgende, hvoraf halvdelen er i skolepraktik, dvs. uden en aftale med arbejdsgiver. Det er derfor vigtigt at påvirke, således at unge under uddannelse, der er i skolepraktik, får mulighed for at indgå en konkret uddannelsesaftale eller en restuddannelsesaftale for helt at ophøre med at være i skolepraktik.

Det er lovforslagets mål at tilskynde erhvervsskolerne til at hjælpe eleverne med en uddannelsesaftale frem for at anvende det, der i dag kaldes virksomhedsforlagt undervisning. Godt nok foregår det på en virksomhed, men eleverne må ikke deltage i selve virksomhedens produktion, idet opholdet alene betragtes som skoleundervisning. Det er erhvervsskolernes ansvar at hjælpe eleverne med en uddannelsesaftale frem for at anvende denne virksomhedsforlagte undervisning.

Lovforslaget indebærer, som det fremgår, en tidsbegrænsning på maksimalt 3 måneder for at udbetale det, der hedder taxametertilskud for den enkelte elev, som deltager i virksomhedsforlagt undervisning.

Selv om dette kun er en lille brik i et større spil, håber jeg, at forslaget vil motivere erhvervsskolerne, men samtidig også inspirere virksomhederne til at indgå flere uddannelsesaftaler.

Socialdemokratiet skal fuldt ud støtte forslaget, og jeg skal på vegne af Det Radikale Venstres ordfører, hr. Henrik Svane, meddele, at de også tilslutter sig lovforslaget.